

БУДОВА СТРІЛЕЦЬКОГО ОЗБРОЄННЯ І ЗАСОБІВ БЛИЖНЬОГО БОЮ

Тема № 1:

“ Стрілецьке озброєння індивідуального
використання ”

Заняття 5

“ 5,45-мм автомат Калашникова АК74 і
5,45-мм ручний кулемет Калашникова РПК74 ”

Навчально-виховні цілі:

1. Вивчити призначення, організаційно-штатну належність та бойові властивості 5,45-мм автомата Калашникова АК74 і 5,45-мм ручного кулемета Калашникова РПК74.

2. Уяснити будову властивості 5,45-мм автомата Калашникова АК74 і 5,45-мм ручного кулемета Калашникова РПК74 і його механізмів.

3. Ознайомитись з боєприпасами, що застосовуються, та їх загальною будовою.

1. Призначення, бойові властивості і загальна будова АК74 (РПК74).

5,45-мм автомат Калашникова є індивідуальною зброєю, а 5,45-мм ручний кулемет Калашникова є зброєю механізованого відділення і призначені для знищення живої сили і ураження вогневих засобів противника. Для ураження противника у рукопашному бою до автомата приєднується багнет.

ДЛЯ СТРІЛЬБИ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ В УМОВАХ ПРИРОДНОГО НІЧНОГО ОСВІТЛЕННЯ ДО АВТОМАТІВ АК74Н, АКС74Н І КУЛЕМЕТІВ РПК74Н, РПКС74Н* ПРИЄДНУЄТЬСЯ НІЧНИЙ СТРІЛЕЦЬКИЙ ПРИЦІЛ УНІВЕРСАЛЬНИЙ (НСПУ).

Примітка: додаткові літери скороченого найменування автомата (кулемета) означають:

- “Н” - з НІЧНИМ ПРИЦІЛОМ;
- “С” - з ПРИКЛАДОМ, ЩО СКЛАДАЄТЬСЯ.

ДЛЯ СТРІЛЬБИ З АВТОМАТА (КУЛЕМЕТА) ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ПАТРОНИ ЗІ ЗВИЧАЙНИМИ (ЗІ СТАЛЬНИМ ОСЕРЕДДЯМ) І ТРАСЮЮЩИМИ КУЛЯМИ

Бойові властивості АК74 (РПК74).

Із автомата (кулемета) ведеться автоматичний або поодинокий вогонь. Автоматичний вогонь є основним видом вогню; він ведеться короткими (до 5 пострілів) і довгими (із автомата – до 10 пострілів, із кулемета – до 15 пострілів) чергами і безперервно. Подавання патронів під час стрільби здійснюється із коробчастого магазину ємністю: у автомата – на 30 патронів, у кулемета – на 45 патронів. Магазины автомата і кулемета взаємозамінні.

Прицільна дальність стрільби із автомата (кулемета) - 1000м.

Найбільш дійсний вогонь по наземних цілях: з автомата – на дальності до 500 м, з кулемета – на дальності до 600 м, а по літаках, вертольотах, парашутистах з автомата та кулемета на дальності до 500м.

Зосереджений вогонь із автоматів і кулеметів по наземних групових цілях ведеться на дальності до 1000м.

Дальність прямого пострілу:

у автомата по грудній фігурі - 440м, по ростовій фігурі – 625м;

у кулемета по грудній фігурі – 460м, по ростовій фігурі – 640м.

Темп стрільби – близько 600 пострілів за хвилину.

Бойова швидкострільність: під час стрільби чергами із автомата – до 100, із кулемета – до 150 постр. за хв.; під час стрільби поодинокими пострілами із автомата – до 40, із кулемета – до 50 постр. за хв.

Загальна будова АК74 (РПК74).

Автомат (кулемет) складається із наступних основних частин і механізмів:

- ствола зі ствольною коробкою, прицільним пристроєм, прикладом і пістолетною рукояткою;
- кришки ствольної коробки;
- затворної рами з газовим поршнем;
- затвора;
- зворотного механізму;
- газової трубки зі ствольною накладкою;
- ударно-спускового механізму;
- ців'я;
- магазина.

Крім того, у автомата є дульний гальмо-компенсатор і багнет, а у кулемета - полум'ягасник і сошка.

До комплекту автомата (кулемета) входять: приладдя, ремінь і сумка (у кулемета дві сумки) для магазинів; до комплекту автомата (кулемета) з прикладом, що складається, крім цього, входить чохол для автомата

2. Призначення, будова частин і механізмів автомата (кулемета).

Ствол призначений для придання напрямку польоту кулі та надання їй початкової швидкості. Всередині ствол має канал із чотирма нарізами, що йдуть зліва вгору праворуч. Нарізи призначені для надання кулі обертального руху. Проміжки між нарізами називають полями. Дальність між двома протилежними полями (в діаметрі) називається калібром каналу ствола; в автомата (кулемета) він дорівнює 5,45-мм. У казенній частині канал гладкий і зроблений за формою гільзи; ця частина каналу служить для розташування патрона і називається патронником. Перехід від патронника до нарізної частини каналу ствола називається кульним входом.

Дульний гальмо-компенсатор автомата призначене для підвищення кучності бою і зменшення енергії віддачі. Він має дві камери: передню і задню (з круглим отвором для вильоту кулі).

Полум'ягасник кулемета призначений для зменшення величини полум'я під час пострілу. Він має різьбу для накручування на ствол, п'ять виїмок для фіксатора і п'ять повздовжніх щілин для виходу газів.

2. Призначення, будова частин і механізмів автомата (кулемета).

Газова камера призначена для спрямування порохових газів із ствола на газовий поршень затворної рами. Вона має газовідвідний отвір, патрубок із каналом для газового поршня і з отвором для виходу порохових газів.

Ствольна коробка призначена для з'єднання частин і механізмів автомата (кулемета), для забезпечення запирання каналу ствола затвором і замикання затвора. У ствольній коробці розміщується ударно-спусковий механізм. Зверху коробка зачиняється кришкою.

Прицільний пристрій призначений для наведення автомата (кулемета) під час стрільби по цілях на різні дальності. Він складається із прицілу і мушки.

Кришка ствольної коробки запобігає забрудненню частин і механізмів, що розташовані в ствольній коробці. З правого боку вона має виріз для проходу гільз, що викидаються назовні, і для руху ручки затворної рами; ззаду отвір для виступу напрямного стержня зворотного механізму.

Приклад і пістолетна ручка служать для зручності дій автоматом (кулеметом) під час стрільби.

2. Призначення, будова частин і механізмів автомата (кулемета).

Затворна рама з газовим поршнем служить для приведення в дію затвора і ударно-спускового механізму.

Затвор служить для досилання патрона у патронник, замикання каналу ствола, розбивання капсуля і виймання із патронника гільзи (патрона). Він складається із остова, ударника, викидача з пружиною і осью, шпильки.

Зворотний механізм служить для повертання затворної рами із затвором в переднє положення, він складається із зворотної пружини, напрямного стержня, рухомого стержня і муфти.

Газова трубка зі ствольною накладкою складається із газової трубки, передньої і задньої з'єднувальних муфт, ствольної накладки, металевого напівкільця та пластинчатої пружини.

Газова трубка служить для направлення руху газового поршня, вона має направляючі ребра. Переднім кінцем газова трубка надівається на патрубок газової камори.

Ствольна накладка служить для запобігання від опіків рук автоматника (кулеметника) під час стрільби.

2. Призначення, будова частин і механізмів автомата (кулемета).

Ударно-спусковий механізм служить для спуска курка з бойового взводу чи із взводу автоспуску, нанесення удару по ударнику, забезпечення ведення автоматичного чи поодинокого вогню, припинення стрільби, для запобігання пострілів при незачиненому затворі і для постановки автомата (кулемета) на запобіжник.

Ударно-спусковий механізм розміщується у ствольній коробці, де кріпиться трьома взаємозамінними осями і складається із курка з бойовою пружиною, уповільнювача курка з пружиною спускового гачка, шептала поодинокого вогню з пружиною, перевідника і трубчатої осі.

Ців'є служить для зручності дій і для запобігання від опіків рук автоматника (кулеметника). Воно може бути дерев'яним або пластмасовим.

Магазин служить для розміщення патронів і подавання їх у ствольну коробку. Він складається із пластмасового корпусу, кришки, стопорної планки, пружини і подавача.

2. Призначення, будова частин і механізмів автомата (кулемета).

Багнет приєднується до автомата для ураження противника у бою. Крім того, він використовується як ніж, пила (для розпилювання металу) і ножиці (для розрізання дроту). Дроти освітлювальної мережі необхідно різати по-одному, знявши попередньо ремінь із багнета і підвіску із піхв. Під час розрізання дроту, спостерігати за тим, щоб руки не торкалися до металевих поверхонь багнета і піхв. Робити проходи в електризованих дротяних загородженнях за допомогою багнета не дозволяється. Багнет складається із леза і ручки.

Піхви служать для носіння багнета на поясному ремені. Крім того, вони використовуються разом із багнетом для розрізання дроту. Піхви мають підвіску з петлею, виступ-вісь, упор для обмеження повороту багнета під час дії ним як ножицями, всередині піхв є пластинчата пружина з фіксатором для утримання багнета від випадання.

Приладдя служать для розбирання, збирання, чищення, змащування автомата (кулемета) і прискореного спорядження магазину патронами.

До приладдя належать: шомпол, протирка, йоржик, викрутка, виколотка, пенал, мастильніці, обойми і перехідник.

3. Боєприпаси, які використовуються для АК74 та РПК74.

5,45-мм бойові патрони

Бойовий патрон складається із кулі, гільзи, порохового заряду і капсуля.

5,45-мм патрони випускаються зі звичайними і трасуючими кулями. Головна частина трасуючої кулі пофарбована у зелений колір. Для імітації стрільби застосовуються холості (без кулі) патрони, стрільба якими ведеться із застосуванням спеціальної втулки.

Звичайна куля призначена для ураження живої сили противника, розміщеної відкрито і за перешкодами, які пробиває куля. Звичайна куля складається зі сталюї, покритої томпаком, оболонки і сталюого осердя. Між оболонкою і осердем є свинцева сорочка.

Трасуюча куля також призначена для ураження живої сили противника. Крім цього, під час польоту кулі в повітрі, її трасуючий склад, що горить, на відстанях стрільби до 800 м залишає світловий слід, який дозволяє здійснювати коректування вогню і цілевказання.

В оболонці трасуючої кулі в головній частині розміщене осереддя, а у донній – шашка пресованого трасуючого складу. Під час пострілу полум'я

3. Боєприпаси, які використовуються для АК74 та РПК74.

Гільза служить для з'єднання всіх частин патрона, захисту порохового заряду від впливу зовнішніх умов і для усунення прориву порохових газів вбік затвора. Вона має корпус для розміщення порохового заряду, дульце для закріплення кулі і дно. Ззовні біля дна гільзи зроблена кінцева проточка для зачепу викидача. У дні гільзи є гніздо для капсуля, ковадло і два затравлювальних отвори.

Пороховий заряд служить для надання кулі поступального руху; він складається із пороху сферичного зернування.

Капсуль служить для запалювання порохового заряду. Він складається із латунного ковпачка, впресованого у нього ударного складу і фольгового кружка, який прикриває ударний склад.

Завдання на самостійну роботу

Вивчити особливості будови 7,62-мм автоматів АКМ, АКМС.

*** Наступне заняття**

Тема 1. “ Стрілецьке озброєння індивідуального використання ”.

Заняття 6. “ Будова і дія частин та механізмів автомата АК74 ”.

Групове заняття.

Клас 29.